لِنگش کن!

عطیه همتی
دبیرگروه نقد روز

یک سال از ماجرای فوت مهسا امینی و التهابات داخلی ناشی از آن در کشور گذشت. اعتراضاتی که ابتدا شکلی مردمی داشت اما در مدت‌زمان کوتاهی به اغتشاشات و درگیری‌های خیابانی تبدیل شد و در نتیجه آن حوادث تلخی به وجود آمد که درد و داغ آن هنوز بر دل رفتارهای داغدار سنگین و ناتوان است.

چهره‌های مشهور هنری و ورزشی زیادی در فضای غبارآلود و ملتهب سیاسی آن روزها اظهارنظرهای مختلفی کردند. برخی نیز تحت فشار هم صنف‌هایشان مجبور به موضع‌گیری شدند. برخی به صورت هماهنگ شبکه «حجاب از سر برداشتند و برخی نیز به بکیار از مزهای کشور خارج شدند و با حضور در برنامه‌های فارسی‌زبان خارج از کشور به فعالیت‌های خود علیه جمهوری اسلامی ایران رسمیت دادند. اما جنس فعالیت‌های ضدایرانی در خارج از کشور بسیار ضعیف‌تر از حد تصور بود. عمده کسانی که با سرمایه‌ای زیاد و با وعده‌های مالی سنگین از روی رسانه‌های مخالف از کشور خارج شدند، کارکردی جز عکس‌های بادگاری با چهره‌های اپوزیسیون نداشتند. در روزهای اول چهره‌ها قصد تشکیل گروه واحدی برای رهبری اعتراضات داشتند و با حضور در برنامه‌های فارسی‌زبان اطلاعات دروغی راد در جریان پاییز ۱۴۰۱ منتشر کردند، نشان می‌دهد براندازان خارج‌نشین عملا اقدامات خود در سال گذشته و خسارتی ها در این راستا را شکست خورده دانسته و به آن اعتراف می‌کنند. علاوه‌بر این پروژه زادمعنی، مجری اینترنشنال که در جریان رونمایی از کارفرمای جدید این شبکه با بنیامین نتانیاهو نخست‌وزیر رژیم صهیونیستی گفت وگو کرده بود نیز در دب سالگرد اتفاقات سال گذشته به این شکست اذعان کرد و گفت: «هر اتفاقی شکل گرفت، هر اتحادی شکل گرفت، هرکس هر صحبت خوبی که کرد و خوشگل آمد جلوی دوربین صحبت کرد، خوب شکست خورد.» شکست براندازان در ابعاد رسانه‌ای اما پایان ماجرا نبود، درکنار آن، انتشار برخی اخبار و اظهارات درباره چهره‌هایی که خود را به عنوان تاثیرگذاران اتفاقات سال گذشته معرفی کردند، این گزاره را که براندازان در جریان اتفاقات سال گذشته با شکست سختی همراه شدند با قوت بیشتری اثبات کرد. رضا پهلوی یکی از افرادی بود که در جریان اتفاقات سال گذشته تلاش می‌کرد اثبات کند که در میان مردم ایران محبوبیت دارد و در این راستا نیز کمپین «وکالت من دهم» راه انداخت. این کمپین اما در ابتدای امر با واکنش‌های منفی اپوزیسیون خارج‌نشین همراه شد. در میدان عمل نیز نتوانست حتی یک میلیون رای را با وجود تبلیغات گسترده رسانه‌های فارسی‌زبان به خود اختصاص بدهد. رضا پهلوی اما همچنان با اصرار بر ادعای خود، از اتاق یک نماینده پارلمان اروپایی به اتاق دیگر نماینده اروپایی رفت تا از این طریق وجهه‌ای برای خود بسازد. در آخرین نمونه سفر او به سرزمین‌های اشغالی با واکنش‌های منفی زیادی همراه شد، آن هم در شرایطی که رژیم صهیونیستی شرایط بی‌ثباتی در منطقه دارد. باگذشت نزدیک به یک سال از اتفاقات سال گذشته مسعود بهنود که به شاره پهلوی وکالت داده بود و پیش از این اقتدا به وی را اقدامی بچگانه دانست، در قابلی صوتی که به تازگی از او

نقاب ایران‌دوستی براندازان زمین افتاد

«اینترنشنال» به یک پولتن سری دست یافته که در آن اشاره شده اعضای ۱۰ به‌زودی تمام نمی‌شود»، «برخی از فرماندهان به (آیت‌الله) خامنه‌ای گفته‌اند پاسداران و بسیجی‌ها حاضر به سرکوب نیستند و از فرمان ما تمرد می‌کنند». این اخبار و ادعای دسترسی به اسناد محرمانه در روزهای تاآرامی سال گذشته باضرب و پوشش زیادی در رسانه‌های فارسی‌زبان منتشر می‌شد؛ اخباری که قصد داشت اینطور القا کند که ایران در یک شرایط انقلابی قرار دارد. تاآنجایی که نیروهای مسلح تقریبا فروپاشیده‌اند و از فرمان فرماندهان تمرد می‌کنند. با فروکش کردن تاآرامی در خیابان‌های ایران و اثبات غیرواقعی بودن این ادعاها، سوالی که برای مخاطبان این رسانه‌ها و حتی براندازان خارج‌نشین ایجاد شد، این بود که انقلاب چه شد؟ درکام بعد این رسانه‌ها اما همچنان با اصرار بر قرارگرفتن ایران در شرایط انقلابی، ادعا می‌کردند که بحثی اکنون در حالت خفته قرار دارد، اظهاراتی که اگرچه باورپذیر نبود اما توجیه مناسبی برای اثبات این اظهارات بدون اعتراف به غیرواقعی بودن آن بود. حسین باستانی، فعال رسانه‌ای اپوزیسیون اما در گفت‌وگویی که در آستانه سالگرد فوت مهسا امینی داشته به غیرواقعی بودن برخی اخبار منتشرشده در سال گذشته اشاره می‌کند و در پاسخ به سوال مجری بی‌بی‌سی فارسی که پرسید: «بسیار گفته می‌شد که باید منتظر تمرد نیروهای مسلح بود، درحالی‌که چندان شاهد این مساله در ایران نبودیم. چرا این طور پیش رفت؟» گفت: «بخش مهمی از چیزهایی که در این یک‌سال خبرساز شد، انتشار اخبار ساختگی بود. بخشی از اخباری که گفته می‌شد نیروهای مسلح تمرد می‌کنند، ریخته در اخبار ساختگی باشند، «اعتراف باستانی به غیرواقعی بودن برخی اخبار منتشرشده در اتفاقات سال گذشته علاوه‌بر اثبات این گزاره که رسانه‌های فارسی‌زبان، اطلاعات دروغی راد در جریان پاییز ۱۴۰۱ منتشر کردند، نشان می‌دهد براندازان خارج‌نشین عملا اقدامات خود در سال گذشته و خسارتی ها در این راستا را شکست خورده دانسته و به آن اعتراف می‌کنند. علاوه‌بر این پروژه زادمعنی، مجری اینترنشنال که در جریان رونمایی از کارفرمای جدید این شبکه با بنیامین نتانیاهو نخست‌وزیر رژیم صهیونیستی گفت وگو کرده بود نیز در دب سالگرد اتفاقات سال گذشته به این شکست اذعان کرد و گفت: «هر اتفاقی شکل گرفت، هر اتحادی شکل گرفت، هرکس هر صحبت خوبی که کرد و خوشگل آمد جلوی دوربین صحبت کرد، خوب شکست خورد.» شکست براندازان در ابعاد رسانه‌ای اما پایان ماجرا نبود، درکنار آن، انتشار برخی اخبار و اظهارات درباره چهره‌هایی که خود را به عنوان تاثیرگذاران اتفاقات سال گذشته معرفی کردند، این گزاره را که براندازان در جریان اتفاقات سال گذشته با شکست سختی همراه شدند با قوت بیشتری اثبات کرد. رضا پهلوی یکی از افرادی بود که در جریان اتفاقات سال گذشته تلاش می‌کرد اثبات کند که در میان مردم ایران محبوبیت دارد و در این راستا نیز کمپین «وکالت من دهم» راه انداخت. این کمپین اما در ابتدای امر با واکنش‌های منفی اپوزیسیون خارج‌نشین همراه شد. در میدان عمل نیز نتوانست حتی یک میلیون رای را با وجود تبلیغات گسترده رسانه‌های فارسی‌زبان به خود اختصاص بدهد. رضا پهلوی اما همچنان با اصرار بر ادعای خود، از اتاق یک نماینده پارلمان اروپایی به اتاق دیگر نماینده اروپایی رفت تا از این طریق وجهه‌ای برای خود بسازد. در آخرین نمونه سفر او به سرزمین‌های اشغالی با واکنش‌های منفی زیادی همراه شد، آن هم در شرایطی که رژیم صهیونیستی شرایط بی‌ثباتی در منطقه دارد. باگذشت نزدیک به یک سال از اتفاقات سال گذشته مسعود بهنود که به شاره پهلوی وکالت داده بود و پیش از این اقتدا به وی را اقدامی بچگانه دانست، در قابلی صوتی که به تازگی از او

زهرا طبیبی
خبرنگار گروه نقد روز

آخرین روزهای شهریور سال گذشته بود که خبر بیهوش شدن دختری در مرکز پلیس امنیت اخلاقی مورد توجه رسانه‌ها قرار گرفت. با فوت مهسا امینی، دختر ایرانی اهل کردستان این شبهه ایجاد شده که ممکن است اتفاقی برای او در این مرکز پلیس افتاده باشد یا این حادثه به خاطر درگیری فیزیکی‌اش که با او شده اتفاق افتاده است. در میان تکذیب و تایید اخبار ما رسانه‌های فارسی‌زبان به فضاسازی و روایت‌سازی این ماجرا پرداختند تا جایی که کسانی مدعی شدند که ماجرای فوت مهسا امینی به خاطر ضربه‌ای که از گشت ارشاد به او وارد شده رخ داده است. در میان تکذیب و تایید اخبار ما حضور پررنگ رسانه‌های فارسی‌زبان، به‌ویژه رسانه‌هایی که خود را به عنوان رسانه‌های خبری معرفی می‌کنند، به‌خوبی قابل مشاهده است. این رسانه‌ها در روزهای ابتدایی فوت مهسا امینی، با انتشار اخبار و گزارش‌هایی که از سوی منابع نامشخص به آنها ارائه می‌شد، تلاش کردند تا روایت خود را از ماجرای فوت مهسا امینی و نحوه برخورد گشت ارشاد با او به مخاطبان خود ارائه کنند. در این گزارش قصد داریم تا به بررسی روایت‌سازی رسانه‌های فارسی‌زبان در ماجرای فوت مهسا امینی بپردازیم و نشان دهیم که چگونه این رسانه‌ها با استفاده از ابزارهای مختلف، از جمله استناد به منابع نامشخص، تلاش کردند تا روایت خود را از ماجرا به مخاطبان خود ارائه کنند.

رسانه‌های فارسی‌زبان و روایت‌سازی از ماجرای فوت مهسا امینی

در روزهای ابتدایی پس از فوت مهسا امینی، رسانه‌های فارسی‌زبان با انتشار اخبار و گزارش‌هایی که از سوی منابع نامشخص به آنها ارائه می‌شد، تلاش کردند تا روایت خود را از ماجرای فوت مهسا امینی و نحوه برخورد گشت ارشاد با او به مخاطبان خود ارائه کنند. در این گزارش قصد داریم تا به بررسی روایت‌سازی رسانه‌های فارسی‌زبان در ماجرای فوت مهسا امینی بپردازیم و نشان دهیم که چگونه این رسانه‌ها با استفاده از ابزارهای مختلف، از جمله استناد به منابع نامشخص، تلاش کردند تا روایت خود را از ماجرا